

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การปฏิรูปราชอาณาจักรสยามในสมัยรัชกาลที่ 5 ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในหลายด้าน อาทิเช่น ระบบกฎหมายสมัยใหม่ รัฐสมัยใหม่ ระบบราชการที่มีการรวมศูนย์อำนาจเข้าสู่ส่วนกลางโดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ระบบการคลังของแผ่นดินที่แยกออกจากพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ การสื่อสารทางไปรษณีย์และโทรเลข การคมนาคมโดยทางรถไฟและรถยนต์ การจัดการศึกษาระบบโรงเรียน การเกณฑ์และฝึกหัดทหารตามแบบฝรั่ง การแพทย์และสาธารณสุขสมัยใหม่ การจัดชลประทานเพื่อพื้นที่เกษตรขนาดใหญ่ สถาปัตยกรรมแบบตะวันตก และการเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์ในกรุงเทพมหานคร ฯลฯ หรือกล่าวอีกอย่างหนึ่งได้ว่าการเปลี่ยนแปลงในสมัยรัชกาลที่ 5 คือกระบวนการเปลี่ยนแปลงให้เป็นตะวันตก (Westernization) ของสยาม

นักประวัติศาสตร์อธิบายสาเหตุความสำเร็จของการปฏิรูปสยามประเทศในสมัยรัชกาลที่ 5 ว่าเป็นเหตุการณ์ที่ต่อเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงที่เริ่มต้นขึ้นก่อนหน้านั้นแล้ว¹ ด้วยสาเหตุหลายประการที่ทำให้สยามรับธรรมเนียมตะวันตกมาปรับใช้แทนขนบธรรมเนียมประเพณีที่สืบต่อกันมา ผลกระทบในอีกด้านหนึ่งของการเขียนประวัติศาสตร์ไทยแนวนี้ ได้ทำให้ช่วงเวลาในสมัยรัชกาลที่ 3 ถึงรัชกาลที่ 4 เป็นช่วงเวลาของการเปลี่ยนผ่านทางประวัติศาสตร์จาก "สยามยุคเก่า" อันอ้างอิงอยู่กับธรรมเนียมประเพณีที่สืบต่อกันมา กับ "สยามยุคใหม่" ที่อ้างอิงความสอดคล้องกับธรรมเนียมตะวันตก

ช่วงเวลาสมัยรัชกาลที่ 3 ถึงรัชกาลที่ 4 จึงเป็นเสมือนรอยต่อของการเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์จาก "สยามยุคเก่า" เป็น "สยามยุคใหม่" โดยที่รัชกาลที่ 3 เป็นช่วงสุดท้ายของสยามยุคเก่า และช่วงรัชกาลที่ 4 เป็นจุดเริ่มต้นของสยามยุคใหม่นักประวัติศาสตร์คนสำคัญๆ จึงให้ความสนใจต่อการศึกษาค้นคว้าของช่วงเวลาดังกล่าว และมีวิธีการพรรณนาภาพอดีตดังกล่าวในลักษณะที่สอดคล้องและแตกต่างกันออกไป

¹ อรรถจักร์ สัตยานุรักษ์, การเปลี่ยนแปลงโลกทัศน์ของชนชั้นผู้นำไทยตั้งแต่รัชกาลที่ 4 – พ.ศ.2475 (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538)

ในสังคมตะวันตกมีความคิดเรื่อง "สมัยเก่า" กับ "สมัยใหม่" มาเป็นเวลานานแล้วในยุโรป เมื่อมีการใช้คำภาษาลาตินว่า "modernus" ในราวคริสต์ศตวรรษที่ 5 มีความหมายว่า "ของวันนี้" (of today) ใช้ในความหมายตรงข้ามกับคำว่า "ของเมื่อวานนี้" (of yesterday) โดยใช้คำว่า "modernus" เรียกช่วงเวลาภายหลังการล่มสลายของอาณาจักรโรมัน ต่อมาประมาณคริสต์ศตวรรษที่ 15 เริ่มมีการใช้คำว่า การฟื้นฟูศิลปวิทยาการ (Renaissance) และการปฏิรูปศาสนา (Reformation) ในความหมายของ "ช่วงเวลาใหม่" (a new period) แต่ยังไม่มีการใช้คำที่ใช้ในความหมาย "ช่วงเวลาใหม่" โดยตรง จนถึงในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 16 ถึง 17 จึงมีการใช้คำว่า "สมัยใหม่" (modern) เพื่อใช้แสดงความหมายที่ตรงกันข้ามกับยุคกลาง (medieval) จากนั้นถึงยุคแห่งความรู้แจ้ง (Enlightenment) จึงมีการใช้คำว่า "ความเป็นสมัยใหม่" (modernity) ในความหมายของช่วงเวลาใหม่กว่า เป็นสิ่งที่แตกต่างกันสิ้นเชิง และดีกว่าสิ่งผ่านไปก่อนหน้านี้ (the newness of the times, in the sense of their being "completely other", even better than what has gone before) ภายหลังจากนั้นต่อมาจนถึงปัจจุบัน ยังมีการใช้คำนี้ในความหมายเฉพาะที่แตกต่างกันอีกหลายความหมาย² คำว่าสังคม "ก่อนสมัยใหม่" (pre-modern societies) จึงกลายเป็นคำกว้างๆ ที่ใช้เรียกสังคมตั้งแต่ยุคกลางลงไปว่าเป็นสังคมสมัยเก่าทั้งหมด โดยไม่มีเกณฑ์การจำแนกความแตกต่างระหว่างสมัยเก่ากับสมัยใหม่ที่แน่ชัด เพราะเป็นการรับรู้โดยทั่วไปของสังคมตะวันตก

ความหมายกว้างๆ ของการใช้คำว่า "สมัยใหม่" แสดงให้เห็นถึงความคิดหรือการรับรู้ที่เชื่อว่าสังคมในปัจจุบันเป็นสังคมที่ใหม่กว่า ดีกว่า และมีความแตกต่างจากสังคมที่เก่ากว่า เป็นคำที่ใช้โดยทั่วไปโดยไม่มีเหตุผลหรือข้อเท็จจริงที่ชัดเจนมาสนับสนุน แต่ผลกระทบโดยตรงในการใช้คำนี้คือ มีความหมายให้เกิดการแบ่งแยกสังคมออกเป็น 2 ยุคสมัยอย่างกว้างๆ จากเกณฑ์การให้คุณค่ากับเวลาว่า "สมัยใหม่" ดีกว่า "สมัยเก่า"

ในเวลาต่อมาแนวความคิดเรื่อง "ความเป็นสมัยใหม่" (modernity) อันเป็นแนวคิดที่แพร่กระจายจากยุโรปไปทั่วโลก พร้อมกับลัทธิจักรวรรดินิยมตะวันตกที่ได้นำแบบแผนความคิดของตนไปบังคับใช้ในรัฐอาณานิคม จึงมีการใช้คำว่า "ความเป็นตะวันตก" (westernity) แทนที่ "ความเป็นสมัยใหม่" ได้ ในขณะที่คำว่า "สมัยเก่า" หรือ "สมัยจารีต" (tradition) เป็นคำที่ใช้แสดงความตรงกันข้ามกับ "ตะวันตก" หรือ "สมัยใหม่"

² Peter Osborne, *The Politics of Time: Modernity and Avant-Garde* (London: Verso, 1995), pp. 9-11.

ในวงวิชาการประวัติศาสตร์มีปัญหาเรื่อง "สมัยใหม่" กับ "สมัยเก่า" ด้วยเช่นกัน โดยการศึกษาศาสตร์ประวัติศาสตร์นิพนธ์เอเชียอาคเนย์ช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่สอง อยู่ในกระแสความสนใจเรื่องอิทธิพลของอินเดียที่มีต่อประวัติศาสตร์เอเชียอาคเนย์ และรวมไปถึงอิทธิพลของจีน อิสลาม และตะวันตกที่มีต่อภูมิภาคนี้ แต่ในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ความคิดนี้ถูกวิจารณ์ว่าเป็นการศึกษาประวัติศาสตร์เอเชียอาคเนย์โดยให้ความสำคัญกับปัจจัยภายนอกดินแดนนี้มากเกินไป โดยละเลยกับปัจจัยภายในภูมิภาคเช่น พัฒนาการและภูมิปัญญาที่เป็นของคนในดินแดนแถบนี้เอง ทั้งนี้เพราะแนวคิดของนักวิชาการตะวันตกในรุ่นนั้นมีทัศนคติที่ใ้ยุโรปเป็นศูนย์กลาง (Eurocentric) ในการศึกษาประวัติศาสตร์เอเชียอาคเนย์ ดังนั้นประมาณทศวรรษ 1960 เป็นต้นมา จึงมีความตื่นตัวสนใจศึกษาศาสตร์เอเชียอาคเนย์โดยใช้ทัศนะเอเชียเป็นศูนย์กลาง (Asiacentric) อันส่งผลให้มีการศึกษาศาสตร์สมัยจารีตของเอเชียอาคเนย์จากมุมมองที่ให้ความสำคัญกับปัจจัยภายในเพิ่มมากขึ้น และในช่วงหลังจึงเริ่มมีการตั้งคำถามเรื่อง "สมัยใหม่" กับ "สมัยเก่า" ว่าเป็นความคิดนามธรรมของสังคมปัจจุบันที่ย้อนกลับไปสร้างอดีตขึ้นมาใหม่ เช่น เจ.ดี.เลก (J. D. Legge) ได้ตั้งข้อสังเกตไว้ว่า

"สมัยใหม่และสมัยประเพณีเป็นความคิดนามธรรม และมีส่วนบิดเบือนความสลับซับซ้อนของความจริง โดยสร้างชุดของความแตกต่างอย่างง่าย ๆ ขึ้นมาเพื่อใช้ประโยชน์ในการสืบค้นของสังคมปัจจุบัน...ลักษณะตรงกันข้ามระหว่างสมัยประเพณีกับสมัยใหม่บางครั้งอาจมีประโยชน์ในการวิเคราะห์ แต่ก็สำหรับเป้าหมายเฉพาะเรื่อง และในกรอบการศึกษาที่เฉพาะเจาะจง โดยจะต้องระลึกไว้เสมอว่าเป็นการประยุกต์ใช้เกณฑ์ที่สร้างขึ้นในปัจจุบัน ถือได้ว่าเป็นการสร้างขึ้นมาใหม่ เป็นความรู้ใหม่ในสิ่งที่ในอดีตไกลออกไปไม่มากนักน้อย ดังนั้นกล่าวอย่างกว้างๆ สมัยจารีตเป็นการสร้างขึ้นของผู้สังเกตสมัยใหม่"³

³ ใน J. D. Legge, "The Writing of Southeast Asian History," in *The Cambridge History of Southeast Asian Vol. I From Early Times to C1800*, ed., Nicholas Tarling (Singapore: Kin Keong Printing, 1992), p.40.

ต้นฉบับภาษาอังกฤษมีดังนี้ "Modernity and tradition are abstract concepts and are likely to distort the complexity of reality it used as simple antithesis in the examination of present-day societies...the contrast between tradition and modernity may sometimes

ความแพร่หลายในความคิดเรื่อง "สมัยใหม่" กับ "สมัยเก่า" ทำให้ยังมีความจำเป็นในการใช้คำเหล่านี้สำหรับการสื่อสารโดยทั่วไป โดยตระหนักว่าความคิดเรื่อง "สมัยใหม่" แสดงการยอมรับความเหนือกว่าของแบบแผนตะวันตกด้วย เพราะประวัติศาสตร์ของจักรวรรดินิยมคือ เรื่องของการบังคับให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากสังคมประเพณีไปเป็นสังคมสมัยใหม่ แต่ในทางตรงกันข้ามหากให้ความสำคัญกับความคิดเรื่อง "สมัยเก่า" มากเกินไป คือความต้องการจะรื้อฟื้นหรือหันกลับมาหาเพื่อยกย่องคุณค่าในอดีตที่ปรับเปลี่ยนไปแล้วไม่มากนักเลย โดยตระหนักถึงทัศนคตินิยมแบบอดีตอาณานิคม ดังนั้นจึงจำเป็นต้องตระหนักว่าการรับรู้โดยทั่วไปของสังคมในเรื่องนี้ เป็นเรื่องของอดีตที่มีการสืบต่อมาจากอดีต

การศึกษาเรื่อง "สยามยุคเก่า" กับ "สยามยุคใหม่" ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จึงเป็นการศึกษาในประเด็นปัญหาเฉพาะเรื่องคือ การศึกษาการพรรณนาการเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์จาก รอยต่อช่วงสุดท้ายของ "สยามยุคเก่า" มาเป็นช่วงแรกของ "สยามยุคใหม่" กล่าวคือตั้งแต่ พ.ศ. 2367 - 2411 โดยศึกษาการพรรณนาในงานนิพนธ์ทางประวัติศาสตร์ จากเทศนาพระราชประวัติในรัชกาลที่ 5 จนถึงการพรรณนาของประวัติศาสตร์ไทยในทศวรรษ 2520 งานเขียนของนิธิ เอียวศรีวงศ์ เรื่อง ปากไก่และใบเรือ: รวมความเรียงว่าด้วยวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ต้นรัตนโกสินทร์ เป็นงานที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยยะสำคัญของการพรรณนาการเปลี่ยนแปลงจาก สยามยุคเก่าเป็นสยามยุคใหม่ที่มีความสำคัญอีกครั้งหนึ่ง โดยการพรรณนาในงานนิพนธ์ทางประวัติศาสตร์ภายหลังต่อมาจนถึงปัจจุบันยังยอมรับแนวการพรรณนาจากในช่วงครั้งแรกของทศวรรษ 2520 เป็นแนวการพรรณนาหลัก

ทั้งนี้ผู้วิจัยมีแนวความคิดว่า แม้ผู้คนในสมัยรอยต่อของการปฏิรูปสยามประเทศจะรับรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นโดยรอบตัว แต่เขาไม่ได้รับรู้ว่าเขามีชีวิตอยู่ในช่วงรอยต่อระหว่างสยามยุคเก่ากับสยามยุคใหม่ เพราะการรับรู้อดีตช่วงก่อนการปฏิรูปสยามประเทศว่ามีการเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์เช่นนี้ เป็นเรื่องของอดีตความของคนในสมัยต่อมา ที่ได้ผ่านประสบการณ์การปฏิรูปสยามประเทศ แล้วมองย้อนกลับไปในอดีตเพื่อหาที่มาในประวัติศาสตร์ให้กับการเปลี่ยน

serve a useful analytical purpose, but only for particular ends and within the framework of a particular enquiry . It must also be remembered that the application of these categories is made in the present and may, indeed, be seen as a modern construction – a modern perception of what was the case in a more or less distant past. To that extent the tradition becomes the creation of the modern observer."

แปลงที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้น คนในสมัยต่อมาซึ่งยอมรับเรื่องการปฏิรูปในสมัยรัชกาลที่ 5 จะย้อนกลับไปตีความช่วงเวลาในสมัยรัชกาลที่ 3 ถึงรัชกาลที่ 4 ครั้งแล้วครั้งเล่า เพื่อพรรณนาการเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์จากสยามยุคเก่าเป็นสยามยุคใหม่ ประเด็นเรื่องการย้อนกลับไปตีความอดีตในสมัยรัชกาลที่ 3 ถึงรัชกาลที่ 4 โดยลำดับนี้เอง เป็นประเด็นหลักในการศึกษาของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

คำจำกัดความ

“การศึกษาการพรรณนาในงานนิพนธ์ทางประวัติศาสตร์”

ในการศึกษาประวัติศาสตร์นิพนธ์นั้น จะศึกษาว่ามีวิธีการเขียนอดีตเช่นใดบ้างและมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรบ้าง เช่น ความแตกต่างระหว่างการเขียนประวัติศาสตร์นิพนธ์แบบคริสต์ศาสนากับการเขียนประวัติศาสตร์แบบกรีกโรมัน หรือมีความคิดหลักอะไรในวิธีการเขียนอดีตแต่ละประเภท เช่น การต่อสู้ทางชนชั้นเป็นความคิดหลักในการเขียนประวัติศาสตร์นิพนธ์แบบมาร์กซิสม์ ขณะที่เทวราชาเป็นความคิดที่อยู่เบื้องหลังการเขียนพระราชพงศาวดาร เป็นต้น

สำหรับการศึกษา “การพรรณนาในงานนิพนธ์ทางประวัติศาสตร์” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาประวัติศาสตร์นิพนธ์ โดยสนใจการเปลี่ยนแปลงเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ทั้งนี้จากกล่าวได้ว่าการเปลี่ยนแปลงการพรรณนาในงานนิพนธ์ทางประวัติศาสตร์ เป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งวิธีการเขียนอดีต, แนวความคิด และองค์ความรู้ (Body of Knowledge) เกี่ยวกับอดีตเรื่องนั้น เพราะเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงองค์ความรู้เกี่ยวกับอดีตเรื่องหนึ่งที่สำคัญทำให้จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงวิธีการเขียนอดีตเรื่องนั้นให้สอดคล้องกันด้วย และเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการเขียนอดีตเรื่องหนึ่ง จนกลายเป็นกระแสหลัก ก็เป็นการแสดงว่ามีการเปลี่ยนแปลงความรู้, ความคิด และความจริงเกี่ยวกับอดีตเรื่องนั้นไปแล้ว

“สยามยุคเก่า” และ “สยามยุคใหม่”

จากการสำรวจค้นหาคำว่า “สยามยุคเก่า” และ “สยามยุคใหม่” ในการพรรณนาประวัติศาสตร์สมัยรัชกาลที่ 3 และรัชกาลที่ 4 จากงานนิพนธ์ทางประวัติศาสตร์ในช่วงทศวรรษ 2410 ถึงทศวรรษ 2520 โดยสังเขปพบว่า ในช่วงทศวรรษก่อนทศวรรษ 2490 ยังไม่ปรากฏว่ามีการ

ใช้คำทั้งสองนี้โดยตรงในการพรรณนาถึงรัชกาลที่ 3 และรัชกาลที่ 4 แต่ก็มีผู้นำคำอื่นมาใช้ในความหมายใกล้เคียงกัน คือ พ.ศ.2416 โดยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้ตั้ง "กลุ่มสยามหนุ่ม" (Young Siam Society) ในเหตุการณ์วิกฤตการณ์วังหน้าทำให้มีผู้เรียกกลุ่มทางการเมืองของรัชกาลที่ 5 ว่ากลุ่ม "สยามหนุ่ม" (Young Siam) และเรียกกลุ่มของสมเด็จพระราชวังบวรวิไชยชาญว่ากลุ่ม "สยามเก่า" (Old Siam) ส่วนกลุ่มของสมเด็จพระยามหาศรีสุริยวงศ์ก็เรียกว่ากลุ่ม "สยามอนุรักษ์นิยม" (Conservative Siam)⁴ โดยคำว่า "สยามหนุ่ม" อาจมีนัยยะที่หมายถึง การกระทำของคณะ กลุ่มบุคคลที่กระทำการปฏิรูปบ้านเมืองให้เจริญก้าวหน้าตามแบบแผนตะวันตก ขณะที่ "สยามเก่า" และ "สยามอนุรักษ์" ก็ถูกทำให้กลายเป็นฝ่ายตรงกันข้าม

จนกระทั่งถึง พ.ศ.2495 คำว่า "สยามใหม่" จึงได้ถูกใช้ขึ้นเป็นครั้งแรกในงานเขียนของ ส.ธรรมยศ เรื่อง **พระเจ้ากรุงสยาม** โดยมีการให้ความหมายว่า "รัชกาลที่ ๔ ทรงเป็น "ผู้นำสยามใหม่" (pioneer of the new Siam)"⁵ แต่การใช้คำของ ส.ธรรมยศยังไม่มีการใช้คำว่า "สยามยุคเก่า" โดยตรง ความหมายของ "สยามยุคเก่า" ยังคงเป็นเพียงนัยยะของสิ่งที่ตรงกันข้ามกับความหมายของคำว่า "สยามใหม่"

ความหมายของ "สยามยุคเก่า" หรือ สยามเก่า และ "สยามยุคใหม่" หรือ สยามใหม่ ที่ปรากฏชัดเจนทั้งในแง่ของความหมายและคำศัพท์ เกิดขึ้นครั้งแรกในงานเขียนของ วอลเตอร์ เอฟ. เวลลา เรื่อง **แผ่นดินพระนั่งเกล้าฯ** เวลาใช้คำว่า "สยามเก่า" (Old Siam) คือช่วงเวลาที่สยามประเทศจัดระบบการปกครองและบูรณะประเทศตามแบบเก่า ในขณะที่ "สยามใหม่" คือช่วงเวลาที่รัชกาลที่ 4 เปิดประตูต้อนรับอารยธรรมแบบตะวันตก และนำประเทศไปสู่ศักราชแห่ง "สยามใหม่" (new Siam) ซึ่งทำารรักษาเอกราชของชาติสืบมาจนถึงปัจจุบัน⁶ ความหมายที่ปรากฏในคำอธิบายของเวลานี้คงเป็นคำอธิบายที่สำคัญในการพรรณนาประวัติศาสตร์ในช่วงรัชกาลที่ 3

⁴ Phya Krasap, "Siam Reposistory," 5(1873), p.451 อ้างถึงใน David K.Wyatt, *The Politics of Reform In Thailand: Education in the Reign of King Chulalongkom* (New Haven: Yale University Press, 1969), pp.42-50.

⁵ ส.ธรรมยศ, **พระเจ้ากรุงสยาม หรือ Rex Siamen Sium** (พระนคร: โรงพิมพ์ ส.สง่า, 2495), หน้าคำนำ.

⁶ วอลเตอร์ เอฟ. เวลลา, **แผ่นดินพระนั่งเกล้าฯ**, แปลโดย นิจ ทองโสภิต (กรุงเทพฯ: สมาคมสังคมนศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2514), หน้า 293, 298.

และรัชกาลที่ 4 มาจนถึงปัจจุบัน โดยจากคำอธิบายในลักษณะนี้ทำให้เกิดกรอบความรู้ว่าภาพของสยามใหม่ คือช่วงที่กำลังจะเจริญไปสู่ความรุ่งโรจน์ขึ้นเรื่อยๆ ในขณะที่ภาพของสยามเก่าก็ยังถูกผลักดันให้ตกไปสู่ความหยุดนิ่ง ล้าหลังและไม่พัฒนา ภาพลักษณ์ของสยามยุคเก่าและสยามยุคใหม่ในลักษณะนี้ยังคงดำรงอยู่ในสังคมเรื่อยมา จนถึงทศวรรษ 2520 นิธิ เอียวศรีวงศ์ จึงโต้แย้งว่ายุคต้นรัตนโกสินทร์ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสยามเก่า เป็นช่วงเวลาที่มียุทธการเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์จากภายในสังคม ซึ่งทำให้การพรรณนาการเปลี่ยนแปลงจากสยามเก่าเป็นสยามใหม่มีความซับซ้อนขึ้น การศึกษาในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จึงใช้คำว่า "สยามยุคเก่า" กับ "สยามยุคใหม่" ในความหมาย คือ

"สยามยุคเก่า" หมายถึง แนวคิดที่ใช้อธิบายยุคสมัยอย่างกว้างๆ ที่เป็นอดีตของสยามจนถึงรัชกาลที่ 3 หรือการเริ่มต้นปรับตัวตามธรรมเนียมของตะวันตก

"สยามยุคใหม่" หมายถึงแนวคิดที่ใช้อธิบายยุคสมัยอย่างกว้างๆ ภายหลังจากที่สยามเริ่มต้นปรับตัวตามธรรมเนียมของตะวันตกแล้วในสมัยรัชกาลที่ 4

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. ศึกษาการพรรณนาการเปลี่ยนแปลงจาก "สยามยุคเก่า" เป็น "สยามยุคใหม่" ในช่วงระหว่างรัชกาลที่ 3 ถึงรัชกาลที่ 4 โดยเน้นการวิเคราะห์แนวคำอธิบายของนักประวัติศาสตร์ที่สำคัญ
2. ศึกษาบริบททางสังคมที่ปรากฏคำอธิบายการเปลี่ยนแปลงจาก "สยามยุคเก่า" เป็น "สยามยุคใหม่"

ขอบเขตของการศึกษา

ศึกษาการพรรณนาในงานนิพนธ์ทางประวัติศาสตร์ โดยมุ่งวิเคราะห์การพรรณนาจุดเปลี่ยนผ่านจาก "สยามยุคเก่า" ถึงช่วงต้นของ "สยามยุคใหม่" อันได้แก่ช่วงรัชกาลที่ 3 ถึงรัชกาลที่ 4

แนวความคิดในการศึกษา

แนวคำอธิบายการเปลี่ยนแปลงจาก "สยามยุคเก่า" เป็น "สยามยุคใหม่" ที่ผ่านมา ส่วนใหญ่ได้พรรณนาโดยแยก "สยามยุคเก่า" และ "สยามยุคใหม่" ออกจากกัน และการอธิบายเน้นที่การ

เปลี่ยนแปลงจาก "สยามยุคเก่า" เป็น "สยามยุคใหม่" ซึ่งเริ่มต้นขึ้นในระหว่างรัชกาลที่ 3 ถึงรัชกาลที่ 4 ได้แก่คำอธิบายของเจ้าพระยาทิพากรวงศ์, สมเด็จฯ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ, จัตราทิพย์ นาถสุภา, นิธิ เอียวศรีวงศ์ และคนอื่นๆ แต่แนวการพรรณนาเหล่านี้ต่างก็ปรากฏขึ้นในบริบททางสังคมและวิชาการซึ่งแตกต่างกันไปในแต่ละช่วงเวลา จึงสมควรนำมาวิเคราะห์เพื่อให้เห็นทั้งความแตกต่างและความสอดคล้องในการพรรณนาของนักประวัติศาสตร์สำคัญ โดยชี้ให้เห็นว่าภายใต้บริบททางสังคมและวิชาการเช่นใดที่ทำให้เกิดความสอดคล้อง และความแตกต่างในการพรรณนาดังกล่าว

วิธีวิจัย

ใช้วิธีการการศึกษาทางประวัติศาสตร์ และนำเสนอโดยใช้การพรรณนาเชิงวิเคราะห์

แหล่งข้อมูล

ใช้งานนิพนธ์ทางประวัติศาสตร์ จากสถาบันวิทยบริการ ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และหอสมุดปรีดี พนมยงค์ ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์